

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII. TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
Štev. 295 UPRAVE 28-67
POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, sreda 28. decembra 1938

NAROČNINA NA MESECI:
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din.
dostavljen na dom 12.— din. tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Nacionalisti ne bodo dosegli cilja

Kljub zmagoslavni poročili iz tabora španskih nacionalistov se zdi, da odbor republikanskih Kataloncev ni strtl in da se bo tudi na nove ša Francova ofenziva ponesrečila — Poročila iz nacionalističnega, republikanskega in nevtralnega vira

PARIZ, 28. decembra. Na katalonskih frontah se bijejo dalje bitke med nacionalisti in republikanci, ki so po splošni sodbi najbolj krvave od vseh dosedanjih. Nacionalisti poročajo neprenehoma o velikih uspehih, vendar se zdi, da tudi s to ofenzivo ne bodo dosegli zaželenega cilja. Pričakovali so, da se jim bo posrečilo z naglim napadom streti odporno moč Katalonije in prodreti do Barcelone, s čimer bi bilo to boljše likvidirano na enak način, kakor je bilo baskiško. V tem primeru bi ostalo samo še boljše od Madrida do Valencije in usoda republikancev bi bila dokončno zapečaten. Toda te nevarnosti se zavedajo tudi Katalonci, ki so se na ofenzivo čet generala Franca temeljito pripravili in zgradili več utrdbenih črt, ki so skoraj nezavzemljive. Nevtralni vojaški strokovnjaki sodijo, da bo kljub nasprotnim vestem iz Burgesa, tudi ta ofenziva nacionalistov ostala brez odločitve.

NACIONALISTIČNO POROČILO.

BURGOS, 28. decembra. Nacionalistični glavni stan poroča: Nacionalistična bojišna ofenziva na frontah Katalonije se je tudi tekom včerajšnjega dneva uspešno nadaljevala. Nacionalistične čete so osvojile več krajev, med njimi tudi mest in zasedle najpomembnejšo katalonsko elektrarno. V ozemlju med rekama Segre in Ebro, južnovzhodno od Leride, so nacionalistične čete zavzele več vasi z napadom na nož. V teku zadnjih operacij je bilo zajetih okoli 7500 špancev, ki so se bojevali v republikanskih formacijah. Nacionalistična ofenziva se nadaljuje tudi danes po izdelanem načrtu. Nacionalistične divizije osvajajo določeni teren in se pripravljajo na nadaljnje napredovanje, ki bo zelo obsežno. Prebivalstvo ni nikjer zapustilo vasi in mest, ampak je povsod počakalo na nacionalistično vojsko. Ofenziva je na nekaterih mestih, posebno med rekama Segre in Ebro, prišla tako naglo in silovito, da republikanci niso več mogli izvesti svojega načrta o umiku in so tako čete generala Franca dobile v svoje roke bogat vojni plen in mnogo ujetnikov, ki niso pričakovali, da bodo v svojih položajih tako naglo obkoljeni in prisiljeni, da se vda. Nacionalistično letalstvo je kljub najslabšemu vremenu neprenehoma v akciji in onemogoča koncentracijo republikanskih čet na novih obrambnih položajih. Republikanci skušajo zgraditi sedaj v globini 30 km novo obrambno črto, a nacionalisti upajo, da bodo tudi te položajke zavzeli, še preden bodo dograjene.

REPUBLIKANSKO POROČILO.

BARCELONA, 28. decembra. Uradno se poroča, da so bili v zadnjih petih dneh odbiti vsi napadi nacionalističnih čet. Republikanski položaji na fronti, na kateri so nacionalisti prešli v ofenzivo, niso nikjer resno ogroženi. Tekom včerajšnjega dneva so vodili nacionalisti zaradi velikih izgub v zadnjih dneh svoje operacije zelo previdno in stalno le pod zaščito letalstva. Nacionalisti so razvili svoje skelje na skupni dolžini 100 km. Na vsaj tej dogi fronti se je posrečilo nacionalistom edino na enem samem mestu doseči popustitev republikanskega odpora, na vseh drugih so bili odbiti z izredno velikimi izgubami. Dostojni ni padel v sovražne roke niti en sam strateško važen položaj. Lahko se sodi, da se je nacionalistična namera ponesrečila in da bo položaj republikancev ostal slej ko prej nespremenjen.

NEVTRALNO POROČILO.

PARIZ, 28. decembra. Po zadnjih vestih s katalonskih front se boji nadaljujejo z veliko srditostjo. Odpor repu-

blikancev je zelo močan, čeprav so vrgli nacionalisti v boj zelo veliko število letal, ki skušajo onemogočiti zveze prvih bojnih postojank s preskrbovališči z municijo in hrano. Vendar nacionalistična letala doslej še niso mogla omajati morale republikanskih čet. Razen tega je položaj republikancev zlasti pri Leridi v toliko ugodnejši, ker se nacionalisti tam zaradi lastnosti terena ne morejo posluževati tankov. Na tem terenu so zgradili republikanci svoje obrambne položaje, ob katerih so se doslej razbili vsi nacionalistični napadi. V novi Francovi

ofenzivi sodeluje 6 armadnih zborov in korpus legionarjev, sestavljen iz štirih italijanskih divizij. Ena od teh divizij je napadalna, popolnoma motorizirana in služi v njej sami ardit. Ta divizija je bila vržena v boj z silovito silo, a ni dosegla nobenih uspehov, ker se ni mogla poslužiti tankov. Brez uspeha so ostali tudi ponovni letalski napadi na Barcelono. Protiletalske baterije so nacionalistična letala odbila in jih prisilila, da so morala odvreči svoje bombe še pred ciljem. Tako so popadle bombe v morje in niso povzročile nobene škode.

NOV NAPAD NA BARCELONO.

BARCELONA, 28. decembra. Reuter poroča: Ob priliki včerajšnjega najnovejšega nacionalističnega letalskega napada na Barcelono, je nacionalistična bomba zadela v pristanišču angleško ladjo Stan Croft, ki se je potopila. Tudi več hiš v mestu je bilo zadetih in poškodovanih, število žrtev po trenutno še ni znano. Bombe so padale večinoma v pristanišče in napadalci sploh niso mogli doseči središča mesta, kakor so namerali.

Odločen francoski demanti

DALADIERJEVO POTOVANJE NE BO DEMONSTRACIJA, ITALIJANI NE ZBIRAJO ČET OB SOMALIJI IN CHAMBERLAIN TER HALIFAX SE NE BO STA USTAVILA V PARIZU.

PARIZ, 28. decembra. Avala. Agencija Havas poroča: Mednarodni položaj se od včeraj obravnava v nekaterih listih na način, ki širi neresnične in zlonamerne vesti v obliki senzacija. Tako trdi n. pr. neki angleški dnevnik, da bo pomenilo sedanje Daladierjevo potovanje na Korziko in v Francosko severno Afriko izrecno vojaško demonstracijo Francije proti Italiji, katere nasledek da bo koncentracija italijanskega bojnega brodomstva. List hoče vedeti, da bo spremljalo Daladierja na njegovem potovanju 23 francoskih bojnih ladij. Ta vest je po zadržanju s francoskega uradnega mesta po-

polnoma brez vsake podlage. Daladier bo potoval prve dni januarja na križarki, ki jo bodo spremljali le trije rušilci, in še to le zaradi tega, ker ni le predsednik vlade, ampak obenem tudi vojni minister. Njegovo potovanje bo izključno inspekcijskega značaja. Prav tako so neresnična vsa poročila o zbiranju italijanskih čet na meji francoske Somalije (Džibuti). Angleški listi pišejo dalje, da se bosta sir Chamberlain in lord Halifax ustavila na svojem potovanju v Rim v Parizu. Tudi te vesti je treba obžalovati, ker samo škodujejo mednarodnim odnošajem.

Zbližanje z Madžarsko

PRICAKOVATI GA MORAMO NAJKASNEJE PO OBISKU GROFA CIANA MESECA JANUARJA PRIHODNJEGA LETA.

RIM, 28. decembra. V italijanskem tisku se ponavljajo še vedno odmevi zadnjega obiska italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana na Madžarskem. Listi razpravljajo s tem v zvezi zlasti o zbliževanju med Madžarsko in Jugoslavijo ter o odmevih tega zbliževanja v ostalem svetu, v prvi vrsti v Franciji in Angliji. Tako pravi »Giornale d' Italia«, da mora biti zbližanje Madžarske z Jugoslavijo samo logični nasledek prijateljstva, ki družijo Italijo in Jugoslavijo. Italija ne more dovoliti, da bi obstajala med Budimpešto in Beogradom nesoglasja, ki bi samo motila novi mirovni red v Podonavju. Madžari se morajo zato otrestiti svojih starih predsodkov in stopiti na nova pota. Zato je treba pričakovati v kratkem zadevne iniciative s strani Budimpešte, na vsak način pa vsaj takoj po obisku italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Beogradu meseca januarja prihodnjega leta, ako

ne že prej. Obisk grofa Ciana bo zato le logično nadaljevanje utrjevanja prijateljstva in mirovnega sodelovanja med Italijo in Balkanom na eni ter Podonavjem na drugi strani.

Ukrajinsko posvetovanje

LVOV, 28. decembra. Avala. Agencija Stefani poroča: Osrednji izvršilni odbor ukrajinske stranke na Poljskem se je včeraj sešel v Lvovu, da razpravlja o položaju, ki je nastal po odklonitvi zahteve po ukrajinski avtonomiji s strani poljske vlade in sejma.

ARETACIJA ŽELEZNICARJEV V ROMUNIJU.

BUKAREŠTA, 28. decembra. Kralj Karol je ukazal, da aretirajo vse železnice, ki so krivi, da je prišlo do nesreče, pri kateri je bilo 93 mrtvih in 250 ranjenih.

Zapiski

Angleško svobodno zidarstvo

Angleška Velika framazonska loža je bila ustanovljena l. 1717. Druga je bila irska (1726) in tretja škotska Velika loža (1735). Iz angleške lože so se razvile tudi vse druge po svetu. Ta tajna organizacija, ki obstaja že preko 220 let, šteje v Angliji med svoje člane nekaj zelo znanih osebnosti, na čelu so člani kraljevega doma. Štirje otroci pokojnega kralja Jurija V. so bili ugledni masoni. Sedanji angleški kralj je bil 12 let provincijski veliki mojster v Middlesexu, Kentski vojvoda je od l. 1934. veliki mojster v Wiltshireu. Preden je stopil angleški kralj Edvard VII. na prestol, je bil veliki mojster angleške Velike lože. L. 1901. pa ga je zamenjal vojvoda Connaughtski, ki je nedavno odstopil. Takrat je bilo 2860 lož včlanjenih v angleški Veliki loži. Sedaj pa jih je že 5757, od teh v Londonu samem 1258. Razen naštetih je še veliko popolnoma nezavisnih lož v angleškem imperiju, tako 9 v Kanadi, 6 v Avstraliji in ena v Novi Zelandiji. Angleška Velika loža je v prijateljstvu z 49 ložami v USA, 6 v Mehiki in Srednji Ameriki in 12 v Južni Ameriki. V Evropi se je veliko izpremenilo, ker sta Nemčija in Italija prepovedali svobodno zidarstvo. Angleška Velika loža ima zveze s skandinavskimi, holandskimi, švicarskimi in ložami v nekaterih balkanskih državah.

Proti lažnivcem

Ostre ukrepe proti razširjevalcem lažnih vesti je sklenila argentinska vlada. Zaradi lažnih vesti, ki so povzročile padec papirjev na tržišču, so izdali ukaz za aretacijo dveh Nemcev, bančnih direktorjev v Buenos Airesu. Oba sta ušla.

Anglija je na Vzhodu varna

Koncem leta 1939. bo izgotovljena najmočnejša pomorska trdnjava na svetu, Singapore. Imenuje se prav za prav Seletar, v Johore Straitu pri Singapuru. Gotovo bo najmodernejše pristanišče, ki lahko sprejme največje mornarice; utrdb, ki so največje na svetu, bodo izgotovili do zadnjega topa in tudi veliko letališče bo izročeno svojemu namenu. Dve največji angleški ladji lahko istočasno popravljajo in tudi najrazličnejše poškodbe ladij bodo tu popravili. Skladišče in tankov za bencin je toliko, da lahko oskrbijo vso angleško mornarico. Več tednov bi sovražna mornarica potrebovala, da pride v bližino utrdb, preko pa je teoretično nemogoče priti. To strateško važno oporišče so gradili 15 let. Stroški znašajo do sedaj okoli 5 in pol milijarde dolarjev. Topovi najtežjega kalibra so skriti pod zemljo in protiletalska obramba pravijo, da je edinstvena. Do sedaj je bil angleški imperij v vojnem pogledu na zelo slabih nogah, ker razen obeh domačih luk, Porthmoutha in Rosyth, ni bilo v vsem imperiju niti ene luke, ki bi imela doko za težke vojne ladje. Sedaj pa se bo lahko angleška mornarica zatekla v Singapore in ji ne bo treba pluti v Anglijo na popravilo.

„Sovražnik domovine“

Veliki zgodovinar in filozof Benedetto Croce živi še vedno v Napoliju, navzle svojemu odklonilnemu stališču do fašizma. Režim pa ga pusti pri miru. Zadnjič je dal Croce nekemu švedskemu listu izjavo, v kateri obsoja protižidovske pogrome v nekaterih evropskih državah. »Tevere« piše, da je Croce dal izjavo takoj potem, ko so bili tudi v Italiji izdani protižidovski zakoni in se s tem ponovno postavil na stran sovražnikov Italije.

Maribor, 28. decembra.

Ob istem času, ko sta Ribbentrop in Bonnet podpisala nemško-francosko deklaracijo, je italijansko časopisje vodilo ostro kampanjo proti Franciji. In nemško časopisje je podprlo in še podpira italijanske zahteve. »Times« so poročale, da si je Ribbentrop v Parizu izrecno pridržal pravico, podpirati Italijo. Po italijansko-nemškem dogovoru s 4. decembra so postale italijanske zahteve zahteve osi Rim-Berlin in s tem seveda izredno pridobile na svoji ostrosti. Vse kaže, da smo na začetku enotne, velike kampanje. V dokaz enotnosti kampanje je sredi meseca obiskala italijanske utrdbe na tuniško-libijski meji mešana nemško-italijanska misija generalštabnih častnikov.

Ni pa povsem jasno, v koliko so italijanske zahteve zahteve za vsako ceno in v koliko so samo licitacija, zlasti licitacija za doseg italijanskih pretenzij v Španiji. Kajti del italijanskega časopisja pač nedvomno zahteva teritorialno zasedbo Tunisa, toda »Lavoro fascista« je n. pr. zahteval samo poseben režim za italijanske naseljence v Tunisu. Toda tudi Hitlerjeve zahteve glede sudetskega ozemlja so bile še letos spomladi obsežene samo v osmih točkah programa iz Karlovih Varov. Vsekakor utesnejo v najbližji bodočnosti postati italijanske zahteve teritorialne, ker razpolaga Italija v Tunisu z narodno manjšino 90.000 Italijanov, ki so v večini organizirani v fašističnih ustanovah, le manjši del je antifašističen. Delovanje fašističnih organizacij v Tunisu se je seveda vršilo po direktivah italijanske vlade in italijanskega konzula.

Fašistična Italija pa se ne more pri svojih zahtevah opreti na svoje narodne manjšine na Korziki, v Savoji in Nici. Tudi v kolikor so te manjšine narodnostno zavedne, ni misliti na kakršen koli iredentizem. Zlasti ne pri najštevilnejšem sloju Italijanov, pri delavcih, ki so po veliki večini organizirani v francoskih delavskih organizacijah. Vdanostna izjava Garibaldijeve legije je eno izmed številnih potrdil, ki pričajo o privrženosti v republiki Franciji bivajočih Italijanov.

Bržkone so od italijanskih zahtev najbolj konkretne tele: udeležba Italije v kompaniji Sueškega prekopa, Djibouti, in priznanje pravice vojskujoče se stranke Francu. Italijanske zahteve zadevajo tako Anglijo kot Francijo; izpolnitev teh zahtev bi pomenila popolno nadvlado in samovlado Italije v Sredozemlju. Z zavzemom Tunisa bi Italija predelila Sredozemsko morje, ker bi s Pantellerije, njene nove, že izgrajene pomorske baze nasproti Bizerte, obvladovala Sicilski kanal. Na italijanski in nemški strani se poudarja, da odgovarjajo italijanske zahteve sprememb v moči narodov, porastu moči italijanskega naroda in dinamizmu. Na italijanski strani se dalje poudarja, da je Italija zbrala pod svojim vodstvom muslimanske narode, da je postala »Italia musulmana«. Po tej italijanski koncepciji zato ne morejo služiti za osnovo ureditve italijanskih odnosov Laval-Mussolinijevi dogovori iz 1. 1935.

Francoski odgovori na italijanske zahteve so enostavni. Predvsem je mero-dajen kategorični govor francoskega zunanjega ministra pred zunanjepolitično komisijo poslanske zbornice. Bonnetov odgovor kulminira v stavku: Francija ne bo odstopila pidi svojega ozemlja; vsak poskus, ki bi hotel uresničiti zahteve po francoskem ozemlju, bi vodil v vojno. Nadaljnji odgovori so: odpošiljatev čet v Maginotovo linijo na tuniško-libijski meji, policijski ukrepi proti italijanskim agentom v Tunisu in velika kampanja francoske levice.

Italijanske zahteve so predvsem neprijetne francoski desnici in francoski diplomaciji, ker podirajo eno izmed glavnih njihovih zunanjepolitičnih tendenc. Francoska diplomacija že pet let zamašča doseči zblizanje z Italijo. Pri tem je francoska diplomacija ves čas računala na razlike med interesi Italije in Nemčije. Ta akcija francoske diplomacije je zlasti razvidna iz naslednjih poskusov: Laval-Mussolinijevi dogovori januarja 1. 1935. Ko je italijansko-abisinska vojna spravila ob veljavo te dogovore, je Laval skušal z znanim Hoare-Lavalovim predlogom rešiti italijansko-abisinski spor v korist Italije. Marca 1936 je Flaminio preprečil v Ženevi sankcije, ki bi

Usoda madžarskih Slovakov

KRVAVI DOGODKI V SURANJL SLOVAKI ZAHTEVAJO VRNITEV K SLOVAŠKI IN PRIDRUŽUJEJO SE JIM CELO MADŽARI.

BRATISLAVA, 28. dec. Nezadovoljstvo, ki je nastalo ne samo med slovaškimi, ampak tudi med madžarskim prebivalstvom v od Slovaške odcepljenih krajih, vedno bolj narašča in povzroča Madžarom težke skrbi. Mnogi slovaški kraji zahtevajo zaradi obupnih gospodarskih razmer in narodnega zatiranja, da se vrnejo Slovaški, in kar je zelo značilno, podpirajo jih pri tem tudi mnogi Madžari. Madžarska oblastva posegajo zaradi tega po najbrutalnejših sred-

stvih. Tako so v Suranji madžarski orožniki napadli na Sveti večer in na Sveti dan slovaško prebivalstvo, ko se je zbralo pred cerkvijo, in uporabili pri tem tudi orožje. Orožniki so nekega moškega in neko dekle ubili, več pa so jih ranili. Pred madžarskim terorjem je pobegnilo mnogo Slovakov z Madžarskega na Slovaško. Slovaški kraji zahtevajo najodločnejše, da se jim dovoli svobodna odločitev o nadaljnji pripadnosti.

Konec komunizma v ČSR

Z DANAŠNJIM DNEM JE RAZPUŠČEN A KOMUNISTIČNA STRANKA TUDI NA OZEMLJU ČEŠKE, MORAVSKE IN ŠLEZIJE.

PRAGA, 28. decembra. Uradni list češko-slovaške republike objavlja danes sledečo odredbo notranjega ministra: »Vlada češko-slovaške republike je v smislu člena 8 vladnih pooblastil z dne 23. decembra 1938. razpustila Komunistično stranko Češko-Slovaške (Sekcija komunistične internacionale v ČSR) na ozemlju Češke, Moravske in Šlezije, ker je njeno delovanje ogražalo javne inte-

rese. Razpust se uveljavlja z objavo v uradnem listu češko-slovaške republike. Obenem z objavo tega ukaza je vlada zasegla vse premoženje, arhive in spise razpuščene komunistične stranke. Ker je bila komunistična stranka na Slovaškem in v Karpatski Ukrajini že prej razpuščena, je sedaj prepovedano njeno delovanje na vsem ozemlju ČSR.

Turčija hoče biti varna

GOVOR PREDSEDNIKA REPUBLIKE ISMETA INENIJA NA KONGRESU REPUBLIKANSKE STRANKE.

ANKARA, 28. decembra. V govoru, ki ga je imel na kongresu turške republikanske stranke, je predsednik republike Ismet Ineni orisal značilnosti Kemalovega režima in naglasil, da je Turčija edina država na svetu, ki je uresničila svoje vojaške, politične in socialne težnje v neprekinjenem sodelovanju s parlamentom, ki je permanentno zasedal. Ko je dalje naglasil, da je cilj režima zagotoviti blagostanje turškega naroda, je dejal: »Živimo v času negotovosti. Naša iskrena želja je, da bi živeli vsi narodi v

bratstvu kakor člani iste družine, prežeti z istim razumevanjem medsebojnih težkoč. Naši ukrepi in naša trdna volja pa žal ne zadostujejo, da bi mogli z gotovostjo sklepati, da bomo mogli v primeru vojne ostati ob strani. Zaradi tega je nujno treba, da nadoknadimo vse potrebno za svojo obrambo, kar smo doslej zamudili. Naglasil je dalje solidnost republikanskega režima in pravice, ki pritičejo vsakemu državljanu, da sodeluje pri krepitevi naroda in države v cilju zagotovljene bodočnosti.

Amerika in Daljni vzhod

V WASHINGTON BOSTA POKLICANA AMERIŠKA POSLANIKA NA JAPONSKEM IN NA KITAJSKEM.

WASHINGTON, 28. decembra. Avala. Havas poroča: Namestnik državnega tajnika zunanjega ministrstva USA Summer-Wells je dal zastopnikom ameriškega tiska izjavo, v kateri je dejal, da je ameriška vlada po svojem poslaniku v Tokiu ponovno opozorila japonsko vlado na vsa vprašanja, ki so v zvezi s spoštovanjem pakta devetih sil in politiko odprtih vrat na Daljnem vzhodu (Kitajski). Japonska vlada se na vsa ta opozorila doslej ni

ozirala. V zvezi s tem se tu zatrjuje, da bo Roosevelt poklical tokijskega poslanika v Washingtonu, da poda podrobno poročilo o položaju. Obenem prispe v Washington tudi ameriški poslanik pri kitajski vladi maršala Čangkajška, Johnson. Tako se bodo temeljito pretresla vsa vprašanja Daljnega vzhoda, kolikor intereso USA in določeni bodo nadaljnji ukrepi.

Poneverba 400 milijonov

NOVA FRANCOSKA AFERA, KI UTEG NE DOSEČI OBSEG ZNANE SVOJEČAGNE AFERE STAVISKEGA.

PARIZ, 28. decembra. V velikem francoskem filmskem podjetju Pathé Nathan so odkrili veliko poneverbo, ki bo, kakor vse kaže, postala največji francoski javni škandal po znani aferi Staviskega. Dosedanja preiskava, ki jo potrjujejo tudi izjave zaprtega glavnega ravnatelja podjetja, je ugotovila, da znašajo skupne poneverbe okoli 400 milijonov francoskih frankov. Zatrjuje se, da so v to umaza-

no afero zapletene tudi mnoge zelo ugledne osebnosti in da bo nadaljnja preiskava odkrila senzacionalne stvari, ki bodo kompromitirale poleg drugih tudi znane francoske politike, ki so še do nedavnega igrali veliko vlogo v francoskem političnem življenju. Namiguje se tudi že konkretno na neke osebnosti. V ozadju vse afele so pa po zatrjevanju Zidje.

prepovedale uvoz petroleja, premoga in železa v Italijo. Ravno Francija je v največji meri kršila sankcije. Takoj po zavzemu Adis Abebe je Francija odpoklicala svojo tamkajšnjo posadko in že februarja 1937 ukinila svoje poslaništvo v Abesiniji. Letošnjo pomlad je francoska vlada poskusila zblizanje z Italijo. Francoska delegacija se je najbolj zavzela za »ureditev« abesinskega vprašanja na letošnjem majskem zasedanju Društva narodov. In končno je Francija brez vsakih protiuslug priznala italijanski imperij in zasedbo Abesinije s tem, da je poslala novembra v Rim, novega veleposlanika.

Ali bo Francija zdaj opustila svojo tendenco po zblizanju z Italijo? Ali bo po-

kazala odločnost? To zavisi od podpore, ki ji jo bo nudila Anglija. Kako daleč bo šla ta podpora? Dozdaj obstoji v Perthovi demarš v Rimu. Italijanske zahteve smatra Anglija za kršitev statusa quo, ki ga določa angleško-italijanski dogovor. Toda Chamberlainove lepe besede o francosko-angleškem prijateljstvu ne ustvarjajo za Anglijo nobene obveznosti, angleški premier bo šel v Rim in »Times« smatrajo italijansko zahtevo po udeležbi v Sueškem prekopu kot upravičeno.

Kot v mnogih drugih evropskih problemih je tudi v italijansko-francoskem sporu ključ za rešitev problema v Londonu.

J. F. (Pariz)

Pet milijard za varnost Angležev

LONDON, 28. decembra. Načrt čuvanja državnega pečata sira Johna Andersona, po katerem se zgradijo po vsej Angliji velika zatočišča proti napadom iz zraka, ki je bil v zbornici že sprejet, se bo pričel že v kratkem realizirati. Najprej bodo v ta namen preurejene kleti mestnih hiš, nato pa bodo zgrajena tudi velika skupna zatočišča, ki bodo v primeru potrebe lahko sprejela 10 milijonov ljudi. Vsa dela, ki jih določa Andersonov načrt, bodo stala okoli 5 milijard dinarjev. Po zgraditvi teh zatočišč bo Anglija med vsemi državami na svetu najbolj zavarovana pred naslednjimi napadom iz zraka.

Italijanske melioracije

RIM, 28. decembra. Stefani. Po statističnih podatkih, ki jih izkazuje sedanja zadovna razstava v Rimu, je Italija v dobi 16 let fašizma z izsuševanjem močvirij in drugimi podobnimi deli pridobila štiri milijone in pol hektarjev nove rodovitne zemlje. Vsa melioracijska dela skupaj so stala skoraj 12 milijard lir. Na pridobljenem ozemlju se je naselilo 34.000 družin. Na njem je bilo zgrajenih 10.000 km cest in potov ter 17.000 km odtokov in namakalnih prekopov. Tu je nastalo tudi sedem novih mest, in sicer: Littoria, Sabaudia, Pontinia, Aprilia, Pomezia, Mussolinia, Fertila in kot najnovejše Carbonia na Sardiniji, ki jo je nedavno odprl sam Mussolini.

CHAMBERLAIN OBIŠČE PAPEŽA.

MILAN, 28. decembra »Stampa« poroča, da bosta Chamberlain in Halifax ob priliki svojega obiska v Rimu sprejeta v zasebni avdienci tudi pri papežu Piju XI.

NOV FINANČNI USPEH FRANCIJE.

PARIZ, 28. decembra. Vlada je izdala uredbo, po kateri bodo tuja posojila in dolgovi francoskih železniških družb konvertirani s 4%, dočim so bila do sedaj od 5 do 6 in pol odstotka. S tem je vlada prihranila okoli 130 milijonov dinarjev samo v letu 1939. Finančni minister Paul Reynaud je izjavil, da je to nov uspeh finančne politike vlade.

ROOSEVELT JE ZADOVOLJEN.

NEW YORK, 28. dec. Roosevelt je izjavil, da je zelo zadovoljen z uspehom panameriške konference v Limi. Vlada je podpisala tudi več konvencij z različnimi srednjeameriškimi državami, med njimi tudi s Panamo zaradi Panamskega prekopa. Roosevelt je odobril tudi načrt, po katerem bodo USA dobile 20.000 civilnih pilotov, ki bodo rezerva za vojne.

NE NAVADNA NESREČA.

LONDON, 28. dec. Včeraj se je zgodila v Twickenhamu nenavadna nesreča. Neki delavec je delal na plinovodu v cestnem kanalu. Nenadoma je plin eksplodiral in delavca je vrglo 15 m visoko na streho neke hiše, kjer je podrl dimnik in nato padel na vrt. Ko so prišli reševalci, je bil še pri zavesti. V bolnišnici upajo, da bo okreval.

NASLEDKI ZIME V ITALIJI.

MILAN, 28. decembra. Letošnja zima, ki je nastopila za Božič, je hudo prizadela posebno severno Italijo. Sneg je zapadel vse do Florence in mraz, ki mu je sledil je uničil mnogo drevja, posebno smokev, oljk itd. Tudi smrtnih žrtev je bilo nekaj. Mraz, ki sedaj pojenjuje, je za Italijo posebno hud, ker večina hiš sploh nima peči, ker jih v normalnih zimah ni treba.

Borza. Curih, 28. decembra. Devize. Beograd 10, Pariz 11.665, London 20.665, New York 442.875, Milano 23.30, Berlin 177.50, Praga 15.15.

Vremenska napoved. Oblačno, sneg, temperatura podnevi še pod ničlo.

Smučarska poročila

(TPZ »Putnik«, Maribor 28. decembra.) Mariborska Koča - Pohorski dom: — 14 pooblaščen, mirno 30 cm pršiča smuka ugodna; Senorjev dom: — 18 pooblaščen mirno, 20 cm pršiča na podlagi 50 cm starega snega, smuka idealna; Kotlje - Rimski vrelci: — 12 pooblaščen mirno, 60 cm pršiča, smuka ugodna. — Peca: — 12 pooblaščen, mirno 85 cm pršiča, smuka ugodna. Koča pod Kopo na Pungartu: — 11 pooblaščen, mirno, 60 cm pršiča, smuka ugodna.

Novice

Hiša naibednejših v Celju

LETA IN LETA LEŽE HROMI V POST ELJI. — OSEM OTROK OTETIH VSAJ CESTE.

Pol ure iz Celja stoji ob cesti proti Levcu na polju več poslopj, ki jih je občina pred nekaj leti kupila obenem z zadolženim Kvaternikovim posestvom in jih namenila hiralnici, starcem in starcam, ki na jesen življenja nimajo svoje doma. Nad vhodom na posestvo piše, da je to mestno zavetišče.

Sedemdeset stanovančev ima. Postelja ob postelji stoje v toplo zakurjenih sobah in ženske posedajo, pletejo, nizajo rožne vence. Okrog dvajset stanovančev leži. Šestdeset, sedemdeset let življenja jih je vrglo na posteljo, starost je njih bolezen, ohromelost, revma. Leže mesce in mesce, celo leta in prebirajo svete knjige. Daleč od njih je svet, v katerem živijo ljudje, hodijo, delajo. Ena izmed teh žensk ima trinajst otrok, ki služijo kruh po tovarnah. Vzeli jo bodo k sebi, ko bo spet shodila, pravijo. Dve ženski sta slaboumni. Ena se ves dan tiho smeji, druga pripoveduje svojim domišljenim ljudem drobce iz svoje preteklosti. Ves dan pripoveduje in samo to so dognale sestanovke, da je žensko zapustil za-ročenec. Tako zavod nima točno določenega delokroga, saj ne sprejema le starcev in stark, ki niso več zmožni dela in se nimajo kje spočiti. V posteljah zavetišča leže bolniki, ki bi spadali v bolnišnico. Vsako leto umre tu deset do petnajst ljudi. To zimo je sprejelo zavetišče še osem otrok. Toda niti svoje sobe nimajo, ni prostora, in žive v istih sobah s starkami. V hiši odmiranja starih organizmov, hiranja in sušice živi osem mladih ljudi, otrok, ki hočejo še rasti. Po

hodnikih skačejo, igrajo se in smejejo — razen dveh. Tonček ima suhi nogi, je božjasten in slabe pameti, deset mesecev stara Marica le joče. Njena šestletna sestra Matilda jo ziblje in si poje. Pravi, da bi bila rada šivilja. Tudi tretja sestra dvanaest let stara Zofija je v zavetišču. Pametne črne oči ima, resna je že in tihe želje ima. Odvrnila se je in skrila obraz: učiteljica bi bila rada... Otroke bi učila. Lep sen v tej hiši hiranja. Ali bo tudi Zofka našla barona ali prince iz Ufa filma, da jo popelje v življenje? Zofija teh sanj še ne pozna. Pripoveduje, da so stanovali najprej v Krenovi hiši v Gaberju. Od tam so šli v neko drvarnico. Na zimo je gospodar potreboval prostor za premo-g in so morali na cesto. Občina je družino poslala v Delavski dom prenočevati. Podnevi niso smeli biti v domu in oče je prinesel na občino nekaj mesecev starega otroka, ki je imel od mraza višnjeve noge. Občina je poslala otroke v zavetišče. Nobeden izmed otrok ne hodi v šolo. Nimajo kaj obleči in obuti. Za božič bodo dobili najpotrebnejše, da bodo mogli v šolo.

Koliko življenja hiti po cesti mimo hiše najbednejših! Starci in starke so se umaknili s ceste v hišo na polju, sedem otrok pa stoji na pragu življenja, čeprav je ta prag hiralnica. — Otroci ne vedo, kje hodijo starši. Opuščen viničar je oče, opuščen delavec in z materjo se prebija skozi zimo in glad. Otroci ne premišlujejo o vzrokih. Na pragu življenja stoji in dolžnost družbe bi bila, da iz teh otrok naredi koristne ljudi.

O. Župančič — častni meščan ljubljanski

Za božič je mestna občina ljubljanska odlikovala Otona Župančiča s svojim najvišjim odlikovanjem — z diplomom častnega meščana. Poleg tega mu je izročila tudi častno darilo, bronastega ljubljanskega zmaja, ki ga je po načrtu univ. prof. J. Plečnika izdelal akad. kipar B. Pengov. Diplom in darilo je izročil pesniku ljubljanski župan dr. J. Adlešič v spremstvu člana mestnega sveta prof. K. Dermastje ter univ. prof. dr. Fr. Stejeta. V kratkem nagovoru je poudaril Župančičeve zasluge za slov. književnost, na kar se je Župančič zahvalil za počaščenje. Na pergamentno diplomu je z belozeleno vrvico — v barvah mesta Ljubljane — pritrjen pečat, ki je že nad 400 let star. Diplom je pod nadzorstvom prof. Plečnika izdelala univerzitetna tiskarna Blasnikovih naslednikov v Ljubljani.

Novi Sad dobi novo gledališče

Pred desetimi leti je v Novem Sadu gledališče do temelja zgorelo. Od takrat je gledališka umetnost močno trpela. Potreba po novem gledališkem poslopiju je napotila novosadsko občino, da je ustanovila poseben fond za gradnjo novega gledališča, v katerega so se stekale takse od kino vstopnic in od vstopnic na vse ostale prireditve v Novem Sadu. Na ta način so zbrali okoli 8 milijonov, ki pa so jih uporabili — v druge namene. Te dni pa se je odločila banska uprava, da zgradi v Novem Sadu reprezentativno gledališče. Kaj, če bi se tega spomnila tudi naša banovina in zgradila tudi v Mariboru novo gledališče!

Zalosten konec umobolnega starčka

V Podkrajju je živel umobolni starček, 78 letni preužitkar Jurij Zupšek. Zadnje dni je skoraj popolnoma pobesnel, tako da so se domači morali izseliti iz hiše. Hrano so morali nesrečnežu dajati skozi okno. Nekega večera je stari Zupšek zapustil hišo in odšel v hrib, kjer je obležal v snegu. Drugo jutro so starčka našli zmrznjenega. Bil je mrtev.

Železniška nesreča v Somboru

Včeraj zjutraj se je pripetila na postaji v Somboru huda prometna nesreča. pri kateri je bilo 10 oseb težje in lažje ra-

njenih. Strojevodja osebnega vlaka ni opazil, da vozi po stranskem tiru. Osebnik vlak je trčil v vlak, ki je stal na stranskem tiru. Strojevodja Simo Kulundžić in orožnik Milan Stosić ter trije potniki so zelo hudo ranjeni. Prometni uradnik Božidar Zekić je bil takoj aretiran, ker je po pomoti usmeril osebni vlak na stranski tir, na katerem je stal že drug vlak.

Na sveti večer padla v vodnjak in se ubila

Družina Štelcerjevih pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah je imela žalosten božič: oče bolan, mati pa na mrtvaškem odru. Marija Štelcerjeva je šla k vodnjaku po vodo. Ko je iz vedra vlivala vodo v škafo, je ženi spodrsnilo, in je omahnila v 22 metrov globoki vodnjak. Ker matere dolgo ni bilo v hišo, so jo šli iskat. Končno so v zli lutnji preiskali še studenec, iz katerega so izvlekli mrtvo ženo.

Božičnica

V nedeljo, dne 18. decembra, so imeli na obmejni šoli pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu velik mladinski praznik. Vršila se je obdaritev otrok. Kdor je imel le količjak stika s tukajšnjim prebivalstvom in kdor je spoznal njih težke razmere se bo strinjal z dejstvom, da je takšna zimska pomoč nujno potrebna. Že radi velike propagande na naši le nekaj metrov oddaljeni nemški šoli mora stremeti učiteljstvo in druge ustanove za čim boljši uspeh v tem pogledu. Na dan božičnice je učiteljstvo z izdatno pomočjo Ciril-Metodove družbe v Mariboru in Ljubljani ter državne realne gimnazije in drugih v Mariboru v dovoljni meri dokazalo svojo ljubezen do obmejne mladine.

Otroci so pod vodstvom gđc. Simončič Bogomile, gđc. Kodrič Marije in šolskega upravitelja odigrali lepo, za mejo pripravo spevoigro v petih slikah »Kralj Matjaž«, ki je vsem ugajala. Po igri je imel g. šol. upravitelj Božič Anton nagovor, v katerem je orisal pomen takih prireditev, skrbi in težave, ki jih je imela Ciril-Metodova podružnica pri Sv. Duhu s pripravami za božičnico. Dobrotniki so darovali osemdeset oblek in tri in trideset parov čevljev, mnogo puloverjev, perila, rokavic, nogavic, kap, dežnikov, šolskih potrebščin i. dr. Nato se je preds. Ciril-Metodove podružnice pri Sv. Duhu g. Krenčnik Franc v le-

pih besedah zahvalil vsem, ki so prispevali k tej obdaritvi.

Tri smrtne žrtve

Včeraj zjutraj je tržaški brzovlak pred postajo Zidani most povozil dva mlajša moška, ki sta bila na mestu mrtva. Njuni imeni nista znani. Moža sta se izognila nekemu tovornemu vlaku in nista zapazila brzovlaka, ki je pridrvel za njunima hrbtoma. Istega dne je brzovlak povozil med postajama Videm-Krško-Brežice 50-letnega tesarja Mejaka, ki je dobil tako hude poškodbe, da je kmalu izdihnil.

Ob meji kradejo kokoši

V zadnjem času se pojavljajo ob severni meji številne tatvine kokoši. Neznanci vlamljajo v kurnike in odnašajo vse kokoši. Tako so okradli več kmetov in tudi nekaj viničarjev.

o Kulturno delo mladega Pragerčana. Mladi 17-letni Stanko Kovačič s Pragerskega je nedavno spisal novo odrsko delo »Za kruhom«, ki je za podeželske diletant-ske odre zelo primerno. Snov te igre je vzeta iz današnjega življenja in je zato tudi zelo zanimiva. Krstna predstava Kovačičeve igre je bila nedavno na Pragerskem. Igrali so sami domači skavti, glavno vlogo pa mladi avtor sam, Uprizoritev je lepo uspela. Igra »Za kruhom« je že drugo delo 17-letnega Kovačiča. Prva njegova igra »Ječa je moj dom« je poznana že mnogim podeželskim odrom. K. O.

o Silvestrovanje na Pragerskem. Sokolsko društvo na Pragerskem in železničarska godba se temeljito pripravljata na silvestrovanje. Pester spored bo gotovo vsakogar zadovoljil.

o Tragična smrt mladega Kočevarja. Komaj je 28-letni trgovec Herbert Tschinkel iz Kočevja okrevl po hudi motociklistični nesreči, pri kateri si je zlomil hrbtenico, že ga je na sveti večer doletela druga nesreča. Mladi trgovec je šel v kopalnico, da se okoplje. Herbertu je spodrsnilo, da je padel in si ponovno zlomil hrbtenico. Obležal je in izdihnil. Ko so ga svoji našli, je bil že mrtev.

o V Mokronogu sta se na Stefanovo poročila artiljerijski poročnik Franjo Bezjak iz Ljubljane in Anica Deu-ova iz ugledne mokronoške narodne družine.

o Novo konjerejsko društvo so ustanovili konjerejci v višnjegorskem okraju. Društvo bo skrbelo za razvoj težkega tipa toplokrvnega konja Noniusa. Sedež nove organizacije je v St. Vidu pri Stični.

o Vodovod v Suhi Krajini. Gradbeni minister dr. Krek je odobril licitacijo za zgraditev vodovoda v Suhi Krajini. Razpisana dela je izlicitirala tvrdka Tehna iz Ljubljane za 1 milijon 781.731 dinarjev.

o Tatovom, ki so kradli svinje in perutnino po Bistrici in Bezeni, so orožniki že na sledu. Upati je, da bodo kmalu razkrinkani in da bodo dobili primerno plačilo.

c. Mestna knjižnica dobi po odločitvi mestnega sveta 2.000 din podpore, kar pač ne bo zadostovalo, da zadovoljivo opravi svojo nalogo v Celju in okolici. — Postavka za mestno zavetišče pride prihodnje leto v redni proračun celjske občine. —

c. Referent gradbenega odbora mestnega sveta je na seji povdarjal potrebo modernizacije državne ceste Zalec-Celje-Višnja vas. Svet je odobril zapisnik komisije, ki je pregledala prostor za zgradbo polstabilnega mostu čez Voglajno za Westnovo tovarno. Interesenti so ponudili zemljišče na razpolago brez odškodnine.

c. V bolnico sta bila prepeljana posest. sin Lipovšek Vinko iz Planine, ki si je na poti iz šole zlomil nogo, in delavčeva hči Sajovic Amalija iz Pečovnika, ki se je nevarno polila s kropom.

c. Zmrznila bi skoro v Gaberju na cesti brezposelna Perovšek Angela iz Dramelj, če je ne bi reševalci pravi čas prepeljali v bolnišnico.

o Usoden strel je padel na Stefanov večer v Mezgovcih pri Moškajncih, katerega žrtev je bil 24-letni Čuš Franc, pos. sin iz Mezgovc. Čuš Franc je krenil na večer k svojemu sosedu Čušu Dra-

gotinu in ga povabil na luščenje koruze. Dragotin je bil takoj pripravljen. Nadel si je čez ramo lovsko puško, da bi z njo zastražil fante iz sosednje vasi, če bi utegnili priti vasovat k njihovim dekletom. Na vasi sta naletela na Rakuša Fr., s katerim se je pričel Dragotin prekiati. V jezi je hotel Rakuša zamahniti s pestjo po Dragotinu, a je pri tem krevsnil po petelinu puške, ki se je na mah sprožila. Krogla je po naključju zadela Fr. Čuša v zgornje stegno in mu raztrgala žilo odvodnico. Kri je iztreznila prepirljivca, ki sta takoj prenesla nesrečno žrtev v najbližjo hišo. Čuš Franc je kmalu izkrmavel.

o V bolnico so prepeljali Grabarja Iv., 49-letnega tesarja iz Rogoznice pri Ptuj. V roki mu je eksplodiral naboj, ki mu je odnesel dva prsta in ga opraskal po obrazu. — Sirk Jožef, kočar iz Sv. Andraža v Slov. gor. si je hotel privoščiti kokoš za božične praznike. Nož si je vtaknil v suknjin žep. Ko pa se je podil za kokošjo po dvorišču, se je spotaknil. Pri tem se mu je nož zasadil v prsa.

o Hitro so ga ujeli. Neki kočar iz ptujske okolice je te dni prodal 6 kokoši pri tvrdki Reinhardt v Ptuj. Pri tehničarju je prejel bon za 12,5 kg po 8 din. Kočar je predručal 12,5 v 125. Tako je prejel pri blagajni plačanih 125 kg. Toda ni se dolgo veselil božičnih praznikov, prekmalu so ga ujeli in ga spravili v ptujske zapore.

Božičnica mestne občine. Kakor vsako leto je tudi letos mestna občina pripravila božičnico za mestne reveže in brezposelne. Nad 200 jih je bilo obdarovanih z obleko, obutvijo, živežem in kurivom. Mestna občina se toplo zahvaljuje vsem občanom, ki so pripomogli k tako bogati božičnici za reveže.

o 100.000 dinarjev za zagrebške reveže je nakazala vlada mestni občini v Zagrebu.

o Lovski pes rešil utaplajočega se gospodarja. Josip Kristofić iz Vukovara je bil v svojimi prijatelji na lovu. Ko so se pozno ponoči peljali v čolnu preko Donave, se je čoln prevrnil in lovci so se znašli v valovih. Kristofić se je že potapljaj, ko je k njemu priplaval njegov pes. Gospodar se je oklenil zveste živali, ki ga je izvlekla iz vode.

o Ljubosumna 14-letna deklica ubila svojo tovarišico. V Despotovcu je 14-letno dekle Milka Petrović s kamnom ubila svojo 13-letno tovarišico Milojko Milojević. Milka je bila na Milojko zelo ljubosumna, ker sta bili obe zaljubljeni v istega fanta.

o Tuji državljani v Zagrebu ne dobe poslovnih knjižic. Trgovska zbornica v Zagrebu je razglasila, da tuji državljani na njenem področju ne bodo več dobili poslovnih knjižic, pa naj so kvalificirani ali nekvalificirani delavci, ali nameščenci. To svojo odločitev utemeljuje zbornica z rešenjem Središnjega urada za posredovanje dela pri ministristvu socialne politike.

o Redko rudo, ki so jo doslej našli samo na Uralu, so poslali iz rudnika Vrdnik sarajevskemu geološkemu zavodu. Tam so ugotovili, da se snov imenuje maršalat, ki za rudarstvo sicer nima praktičnega pomena, a je zanimiva po svojih lastnostih: mehka je kakor testo, v zemlji je listnata in na zraku takoj vpije 90 odst. vlage.

o Zastopniki državnih bolnišnic in splošnih ter samoupravnih zdravilišč so se zbrali na vabilo ministra za socialno politiko, da bi obravnavali vprašanje izboljšanja razmer v bolnišnicah. Govorili so tudi o zidavi novih bolnišnic. Sestanku je nekaj časa prisostvoval tudi min. D. Cvetković, ki so mu upravni bolnišnic izročili spomenico, v kateri navajajo številne probleme, ki jih je treba urediti.

»Saj je vse čisto lepo in prav s temi tvojimi skrbmi, toda ali ne bi bil tako prijazen, da bi lokal rajši v svoj kozarec?»

Maribor

Mladina pomaga Halozam

MLADINA JE PRVA ČULA KLIC IZ OBUBOŽANIH HALOZ. LEPO USPELA AKCIJA NIŽJE REALNE GIMNAZIJE.

Haloze so v tem času močno izpremenile svojo podobo. Po živahnih jesenskih dnevih so ostali le pusti, s koljem naježeni griči, kakor da bi iz njih z močtom stekla v vinske sode tudi vsa lepota. — Nedeljska božičnica je spravila na noge mlade in stare Zavrčane, posebno, ker so zvedeli, da jih bo obiskala in obdaruje mariborska srednješolska mladina. — Gdč. prof. Mijucin Andjelija, ga. prof. Milica Ostrovška in g. prof. Jože Ostrovška so na nižji realni gimn. v Mariboru organizirali v letošnjem šol. letu dobrodelno nabiralno akcijo za revne haloške deco. Ko je prišlo v Zavrč okoli 40 dijakov in dijakinj pod vodstvom svojih profesorjev s polnimi nahrbtniki oblek, čevljev, moke, sladkorja, riža, knjig, zvezkov, svinčnikov itd., je bila deca vsa iz sebe. Niso še videli takih gostov, ne takih daril. Dijaki so obogatili božičnico tudi s svojim veseljem

programom. Njihov humor in mestna razigranost je deci očitno ugajala. — Krasni principi in princezinje v igrici »Pepelka«, ki so jo izvajale gojenke iz Vesne, so jih s svojim oblekami kar mamile, saj še nikoli niso videli kaj takega. In potem darovi! Kdor je videl te presrečne in hvaležne oči tistih, ki so jih sprejemali, ni mogel podvomiti, da so bili v tistem trenutku najsrečnejši na svetu. Tudi iz zagrenjenih obrazov staršev je sijalo zadovoljstvo. Dijaki so tokrat pokazali, da znajo žrtvovati čas in denar za našo obubožano kmetijsko mladino. »Prijatelja spoznaš v nesreči, in mi smo vas tako spoznali!«, je zaključil mladi Zavrčan, ko se je zahvaljeval svojim dobrotnikom. Koliko novih moči in tolažbe je prinesla mariborska mladina v viničarske in bajtarske haloške domove! — Haloze kličejo. Mladina je ta klic prva slišala...

Tepežkarji...

Ze navsezgodaj je bilo po mariborskih ulicah polno otrok iz predmestja in okolice. Vsak svojo šibo je imel v eni in košarico ali bisago v drugi roki. Po trgovinah, delavnicah in gostilnah ter na ulici so našeskali vsakogar, ki so ga videli, želeč mu sreče in zadovoljstvo. Tepežkarji so to, vsakoletni siromaški, ki vsaj enkrat na leto smejo v mesto, da si naberejo par dinarčkov in slaščic, svinčnikov, zvezkov, kar pač dobijo od svojih »žrtv«. Letos je bilo nekoliko manj teh predmestnih tepežkarjev, kar pa ni pripisovati morebitnemu socialnemu izboljšanju, marveč mrazu, ki je mnogo otrok zadržal doma.

Cestna dela Maribor—Pesnica

Te dni je novi gradbeni minister odobril licitacijo za zgraditev sodobne ceste z drobnimi kockami na državni cesti Maribor—Pesnica. Dela so bila oddana najnižjemu mariborskemu podizvedniku Adolfu Berliisu za 4.515.552 dinarjev.

Uredite drsališče pri Treh ribnikih

Sezona zimskega sporta je tu. Za smučarje je preskrbljeno, le drsalci še ne morejo priti na svoj račun. Urediti je treba drsališče pri Treh ribnikih. Olepševalno društvo v Mariboru bo to gotovo storilo, saj je to tudi v njegovem interesu. Gotovo bo preskrbljeno tudi za prijetno godbo, ki privablja drsalce in gledalce.

Drsališče pri Treh ribnikih bi bilo pravno tudi za tekme v umetnem drsanju, kar bi Mariborčani z veseljem pozdravili.

Zopet slinavka

Kakor smo izvedeli, se je pred dnevi v mariborski mestni klavnici zopet pojavila slinavka in parkljevka. Tudi sedaj je bolezen prenesel transport živine z juga. O pojavu kužne bolezni je klavniško vodstvo obvestilo bansko upravo.

Koncert slovenske glasbe

Na velikem simfoničnem in vokalnem koncertu slovenske glasbe, ki ga priredi Glasbena Matica v Mariboru 11. januarja 1939 v dvorani Sokolskega doma (Union), so na sporedu sledeče skladbe: Jurij Mihevc, Uvertura opere »Moč planetov«, Vitezslav Novak, Slovaška suita, J. Gallus-Petelin, Glejte, kako umira pravični, Emil Adamič, Spi, sinček moj..., St. Mokranjac, Pesmi s Kosovega polja, VIII. venac, E. Adamič, Potrkan ples, Čajkovskij, Patetična simfonija. — Skladbe izvaja orkester Glasbene Matice, pomnožen z godbeniki 45. pp. in mešani zbor. Dirigent Drago Šijanec.

Novo leto na Pohorju

Na zasnežene vrhove Pohorja pelje avtobus Mestnih podjetij na Silvestrov večer in na Novega leta dan. Za one, ki bodo Novo leto dočakali v pohorskih kočah, pelje avtobus na Silvestrov večer ob 18. uri in ob 20. uri. Na Novega leta dan ob 7.30 uri. Vozni-

na je 20 dinarjev v eno smer. Ker bo velika udeležba, priporočamo predprijave v pisarni Osrednje postaje na Glavnem trgu do petka, dne 30. dec. t. l. Izletniki, ki se nameravajo z avtobusom povrniti, naj to prijavo v pisarni Osrednje postaje, da zamore mestni avtobusni promet poslati na Pohorje primeren avtobus. Povratek bo na Novega leta dan ob 17. uri iz odcepa pod Pohorskim domom.

Lažni trgovec pobiral podporo

Včeraj je mariborska policija pod sumom tatvine aretirala 37-letnega brezposelnega delavca Ivana Flegariča iz ptujske okolice. Pri telesni preiskavi so našli pri njem nabiralno polo, ki si jo je Flegarič sam izstavil. Predstavljal se je za trgovca, ki je zašel v denarne stiske. Na ta način je pobiral prispevke v Mariboru, Celju, Ptuj in Čakovcu in mu je nasledlo mnogo dobrosrčnih trgovcev.

m Odlikovani so bili z redom sv. Save IV. stopnje Ivan Prijatelj, ravnatelj nepopolne realne gimnazije v Mariboru, Mravljak Ivan, profesor realne gimnazije v Mariboru, Šilih Gustav, profesor učiteljskega v Mariboru in Bogovič Ivan, prof. realne gimnazije v Mariboru.

m Tenorist Slavko Lukman, ki je znan tudi pri nas v Mariboru, je priredil letošnji več koncertov po Julijski krajini, kjer je bil po dolgih letih prvi pevec, ki je pel, tudi slovenske pesmi. Bil je zato sprejet povsod z velikim navdušenjem. Iz Italije se je vrnil g. Lukman v Jugoslavijo, kjer je nastopil zadnje dni v Celju in drugod. Letos na Silvestrovo bo pa nastopil v kavarni »Astorijski« v Mariboru, kjer bo zapel nekaj opernih arij in slovenskih pesmi.

m Poročila sta se učitelj Vlado Porekar iz Ljubljane in Marija Živko iz Maribora.

m Podporno društvo za revne učence v Mariboru je letos za božič obdarovalo 788 revnih otrok. Med učence je razdelilo 325 parov čevljev, 1146 kosov obleke, 16 tucatov žepnih robcev, 190 m raznega blaga, 3 plašče, 78 čepic in 5 parov nogavic. Društvo se vsem dobrotnikom, ki so tudi letos pomagali k bogati obdaritvi otrok, iskreno zahvaljuje.

m Nov industrijec. Dosedanji ravnatelj hotela Orel v Mariboru g. Leopold Kaudek bo vodil znano Glaserjevo lesno industrijo in parno žago v Rušah, ki jo je te dni kupil.

m Tudi v kaznilnici božičnica. V mariborski kaznilniški bolnišnici je bila tudi letošnja božičnica. Vodstvo je okoli 80 bolnih kaznjencev in mladoletnih obsojenec obdarovalo s čajem, pecivom in sadjem.

* Silvestrov večer Sokola Matice bo v vseh prostorih Sokolskega doma. — Vstopnice so v predprodaji pri Putniku.

* Olimpijska vrsta v Mariboru? Posrečilo se nam je pridobiti za Maribor nastop Olimpijcev. Nastopili bodo dne 31. XII. v Sokolskem domu ter bodo predvajali vrhunske in izredno težke vaje v parterni gimnastici in na drogu. Vstopnice v predprodaji pri Putniku.

m Nov sodni tolmač za italijanščino. Te dni je bil prof. Lojze Bizjak imenovan za sodnega tolmača za italijanščino pri mariborskem okrožnem sodišču.

m Dve uri izgubljeni. Elena Kucher iz Krekove ulice 4 je prijavila policiji, da je izgubila zlato žensko zapestno uro. Moško uro »Omega« je izgubil železničar Ivan Kaufman iz Vrbanove ul. 10.

m Plašč je nekdo ukradel trgovskemu vajencu Ivanu Lahu v neki trgovini na Glavnem trgu.

* Zigfield Girls nastopijo v Sokolskem domu na Silvestrovem večeru Sokola Matice. Vstopnice v predprodaji pri Putniku.

m Pretep v gostilni. V neki gostilni v Mlinski ulici so se med živahno debato o nekem mariborskem problemu stekli gostje. Šoferja F. K. so pošteno nabunkali in ga vrgli iz gostilne. Pri tem so mu izbili umetno zobovje.

m O vlogu v sanatorij dr. Ipavca smo prejeli naslednje pojasnilo: Vloga v sanatorij dr. Ipavca v Tomšičevem drevo-redu sploh ni bilo, pač pa v malo sosednje gospodarsko pralnično poslopje, kjer je bilo sorodniku g. Artmana odnešenih približno 200 din gotovine in zlata zapestnica njegove žene.

* Na silvestrovanje v Narodni dom bo pohitelo staro in mlado. Naš Jadran nam bo vsem pripravil krasen večer. Vse dosedanje prireditve Jadrana so bile vedno vesele in privlačne. Vabimo vsakogar.

m Nočna lekarniška služba: Mestna lekarna pri Orlu. Glavni trg. tel. 25-85; lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste. tel. 25-32.

Kino

* Grajski kino. Samo še nekaj dni dunajska komedija »13 stolov«. Heinz Rühmann in Hans Moser.

* Esplanade kino. Izborni ljubavni film »Vera Lubenska«. Gustav Fröhlich, Olga Čehova.

Union kino. »Pastorka«, remek delo češke produkcije. Film kot je bil »Pater Vojtech«.

Mariborsko gledališče

Sreda, zaprto.

Četrtek, ob 20. »Kralj na Betajnovi« red B.

Petek, zaprto.

Sobota, ob 21. »Boccaccio«. Silvestrovska predstava v korist pokojninskega sklada gledaliških igralcev. Znižane cene.

Nedelja, »Pesem s ceste«. Zadnjič. Globoko znižane cene. Ob 20. »Vse za šalo«.

Kultura

Krst operete „Vse za šalo“

Opereta je nastala kot vedra, zabavna protitež operi, od katere se sprva ni posebno razločevala, sčasoma pa se je bolj in bolj oddaljevala od nje in dobila neko šablonsko obliko in vsebino, o kateri je bilo po vsem svetu že obilo prekanja pro in contra. Dočim je bila prvotna opereta še v marsikaterem oziru tako po libretu kakor po glasbi resna umetniška zadeva, kar nam potrjujejo še sedaj igrane »klasične operete«, se je razvila pozneje v več ali manj izključno zabavno zadevščino z zgodbo, ki je apelirala na površno čustvenost in glasbo, ki je »naglo šla v uho«. Tretji, nadaljnji in najnovejši razvoj je pa šel v revijsko obliko, v kateri so libretu glavno šale, v glasbi pa »šlagerji«, vse pa mora biti garinirano seveda še z girli.

Opereta »Vse za šalo«, ki sta nam jo dala kot libretist g. Danilo Gorinšek in kot komponist g. Josip Jiranek in ki je doživela svoj prvi krst v nedeljo, 25. t. m., na našem mariborskem odru, seveda ni »klasična«, ne spada pa tudi točno ne v kategorijo sentimentalne ne revijske operete, ampak je nekakšna komlinacija obojega. Za opereto druge razvojne faze je v njej premalo čustvenosti v dogajanju, za čisto opereto revijskega značaja pa manjkalo tudi nekatere

izrazitosti tega žanra. G. Danilo Gorinšek je posvetil kot libretist glavno pažnjo živahnosti odrskega dogajanja, komičnim situacijam in šali sploh, tako da bi delo »Vse za šalo« imenovali še najbolj upravičeno »operetna burka«. Burkavosti je v njej zares toliko, da gledalec in poslušalec skoraj vsa tri dejanja ne pride do oddiha. S tem je dosegel, da se občinstvo izvrstno zabava, kakor pri malokaterem drugem tujem ali domačem delu. Je pa v tej komiki in šali včasih tudi rahel nadih satire, čeprav je le fragmentarična in ponekod tako zakrita, da je ni lahko opaziti.

V tem oziru je dosegel avtor tako popoln uspeh, kakor ga ni pri nas Slovenih pred njim še noben libretist. Ker pa je posvetil prav tej strani vso pažnjo, je na drugi strani malo zanemaril osrednjo ljubezensko zgodbo med Amerikancem Bogatcem in Ljubico Revnovo, v kateri se razvije izrazitejša čustvenost šele proti koncu drugega dejanja in deloma v tretjem.

Komponist g. Jiranek, ki je to že njegova tretja opereta, je dal delu adekvatno glasbo, ki nima velikih glasbenih ambicij, dasi zasledimo v njej tudi mesta, ki segajo nad operetnost. Njegova glasba je vseskozi melodiozna, včasih razposa-

jeno vedra, včasih komična, včasih pa celo z nadihi parodije. Po tehniki je »šlagerjska«, dasi posebno izrazitega »šlagerja«, ki bi dominiral nad vsem, prav za prav v delu ni (tudi ne v besedilu). Posebno pažnjo pa je posvetil solom, duetu in finalom. Tu ima nekaj melodij, ki segajo nad operetno povprečnost. Posebno moramo omeniti v tej zvezi duete di-ve in tenorja (gdč. Igličeva, g. Manoševski), finale drugega dejanja in solo Ljubice v tretjem dejanju (gdč. Igličeva). Največ glasbene komike pa je ustvaril v »Indijanskem plesu« v drugem dejanju. Na vsak način je Jiranekova glasba taka, da se more postaviti ob stran marsikateri glasbi tujih sodobnih operet na velikih operetnih odrih. Male korekture z obeh strani morejo zagotoviti delu zmagoslavno pot tudi drugam.

Krstno predstavo je zrežiral g. Harastovič, inscenacijo je zasnoval inž. arh. E. Franz zelo okusno, glasbeni del pa je nastudiral komponist sam, ki je tudi dirigiral. Režija je bila v skladu z značajem dela, dirigent pa je izvrstno obvladal orkester in zbor, tako, da je tudi v tem oziru bila predstava vzorna.

V veliki množici nastopajočih so se odlikovali zlasti naša diva gdč. Igličeva v vlogi Ljubice Revnove, naš tenorist g. Manoševski v vlogi Bogatca (ki ga je le nepoznavanje slovenščine malo motilo), in izvrstna subreta ga. Lubejeva v vlogi Alice Bogatčeve. Glavno komič-

no vlogo Jurija Revna je odigral z velikim uspehom libretist g. Gorinšek sam in vzbujal salve smeha. Ni mu pa mogoče odpustiti v zadnjem dejanju tiste jokiske obleke, ki ne spada na slovenski oder in še manj na Gorenjsko; ali si ne bi mogel izbrati stare gorenjske narodne noše, ki bi učinkovala gotovo še bolj komično! Proti temu moramo odločno protestirati in želimo, da pri nadaljnjih reprizah ta nestvor izgine! Po dobrih kreacijah in karakterizaciji zasluži poleg omenjenih posebno pohvalo še ga. Gorinškova (Čebela), g. Verdonik (Sveder), g. Nakrst (Prašek), g. Košuta (Gomilica), g. Košič (Unglick), gdč. Rasbergerjeva (Rožencvetova), ga. Zakrajškova (Porcijunkula), g. Pavle Kovič (hotelir), ga. Savinova (Hrastova) in g. Harastovič (Muh). Razen teh so nastopili še: gg. Rasberger, Anžlovar, Crnobori, Turk, Malec, Štandeker, Brunčko, Čamer, Kobilič, Šauperl, Petrovič, Golob in Jarc ter dame: Simčičeva, Čepičeva, Tovornikova, Veldinova, Krizajeva in Gabrovčeva.

Pri krstni predstavi v nedeljo zvečer sta bila libretist in komponist ponovno poklicana pred zastor in obdarovana z vrsto vencev in šopkov. Gledališče je bilo popolnoma razprodano in so morali nekateri celo oditi. Prav tako je bila dobro obiskana tudi prva repriza v ponedeljek.

Gospodarstvo

Dohodninska odmera podališana

DAVČNIM OBVEZANCEM, KI DOKAŽEJO MANJŠE DOHODKE, SE DOHODNINA LAHKO ODMERI IN POPRAVI.

Finančni minister je izdal odlok, da se veljavna odmera dohodnine za leto 1938. podališa na leto 1939. Pri tem je upošteval predloge in nasvete zainteresiranih davčnih obvezancev in njihovih zastopnikov, da se gospodarstvenikom (industrijcem, obrtnikom, trgovcem itd.) prihranijo stroški in trud pri predložitvi davčnih prijav dohodnine, pota pred davčni odbor, pritožbe itd. Razen tega bodo davkarje izrabile ta ukrep za to, da se bodo mogle čimbolj posvetiti drugim poslom davčne uprave. Gori navedeni ukrep pa daje možnost tistim davčnim obvezancem dohodnine, ki so imeli l. 1938. znatno manjše dohodke, podvržene dohodnini, da v splošnem roku za predložitev davčnih prijav dohodnine lahko vložijo prošnjo z davčno prijavo, da se jim za leto 1939. dohodnina na novo odmeri. Takšne prošnje morajo biti kolkovane s kolkom za 10 din. —

Prav tako lahko davčno oblastvo pozove k predložitvi davčnih prijav dohodnine tiste davčne obvezance, za katere dožene, da so se jim dohodki, podvrženi dohodnini leta 1938. znatno povečali, zato, da se jim odmeri za leto 1939. nova dohodnina.

Redno davčno prijavo za dohodnino bodo pa morali predložiti tisti davčni obvezanci, ki so leta 1938. začeli svoje poslovanje in ki so jim davkarje odmerile dohodnino samo začasno, ali je pa doslej iz tega ali onega vzroka sploh še niso odmerile. V vseh spornih primerih odloča davčni odbor. Navodila za predložitev davčnih prijav skupaj z razglasitvijo splošnega roka se objavijo z javnimi razglasi, ki se nalepijo in razglase v dnevnikih. Splošni rok za predložitev davčnih prijav za gori navedene primere je določen od 16. januarja do 14. febr. l. 1939.

Bilanca o izvozu sadja

Letošnja sadna kupčija je bila živahnija od lanske, s čimer pa še ni rečeno, da so bile tudi cene v skladu s to živahnostjo. V povprečju se nam pokaže, da je niso bile dosežene tako visoke cene kot se je obetalo ob nastopu kupčije in izvoza. Cene industrijskega blaga so se gibale za 1 kg od 60 para do 1.20 din, za namizno sadje pa od 1.75 do 3.50 din. Zadnja številka pa je bila dosežena šele proti koncu sezone, ko so šle zaloge že h kraju in je nastopilo veliko povpraševanje po zimskem blagu.

V celoti je dosegel letošnji izvoz sadja iz Slovenije 19 milijonov 227.590 kg ali okroglo 3845 vagonov, če računamo vagonске pošiljke po 5000 kg. Največ sadja je bilo prodanega v Nemčijo, malenkost

pa v Belgijo in Češkoslovaško. Po posameznih okrajih je znašal izvoz naslednje:

Maribor, levi breg, 10.557.112 kg; Maribor, desni breg, 560.026 kg; Ljutomer 4.249.352 kg; Ptuj 1.843.733 kg; Celje 1.018.345 kg; Murska Sobota 533.790 kg; Lendava 19.900 kg; Šmarje pri Jelšah 92.290 kg; Brežice 51.100 kg; Krško 97.000 kg; Slov. Konjice 38.000 kg; Dravograd 29.300 kg; Slov. Gradec 113.950 kg; Kočevje 23.692 kg.

Ker so zaloge že izčrpane, je torej letošnja sezona zaključena. Ob dobri ozir. boljši organizaciji, o čemer smo že pisali, bi lahko dosegli še razveseljivejše uspehe. Kar je bilo napak, je pa le izkušnja za bodočo sezono!

Izvoz živine v Nemčijo

V Berlinu se je te dni mudil načelnik zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Milutin Petrovič, ki se je z mero-dajnimi nemškimi činitelji pogajal o cenah naše živine in živilskih proizvodov za izvoz v Nemčijo. Ob tej priliki je bilo govora tudi o znižanju našega kontingenta za izvoz živine v Nemčijo. Naš letošnji izvoz živine v Nemčijo je namreč prekoračil odobrene kontingente; ves presežek izvoza odpade tako že na kontingent, ki je bil dogovorjen za leto 1939. Po vesteh iz nemškega časopisja se bodo cene še bolj utrdile.

Odkup tobaka

Na področju tetovske tobačne postaje je letošnji odkup tobaka že pričel. Računajo, da bo država odkupila preko pol milijona kilogramov tobaka, za katerega bodo posestniki dobili okoli 10 milijonov dinarjev. Komisija ceni letošnji tobak 4 do 6 dinarjev kilogram.

Nova uredba o opojnih drogah

Izdana je bila posebna odredba, s katero se menja in dopolnjuje zakon o opojnih drogah. Nova uredba bo stopila v

veljavo 4. jan. 1939. Po tej odredbi so dolžne vse osebe, ki imajo opij, pa niso pridelovalci, v roku treh mesecev prijaviti pooblaščenemu zavodu za odkup opija svojo količino opija za prodajo. (Ta pooblaščen zavod je »Prizad«.) Vsa podjetja, ki nimajo dovoljenja za poslovanje v zvezi z uredbo zakona o opojnih drogah, so dolžna najkasneje 15 dni, ko stopi uredba v veljavo, predložiti vsa svoja dovoljenja v revizijo. Poleg tega predvideva nova uredba sankcije in kazni za ilegalno poslovanje kot tihotapstvo in nedovoljeno proizvodnjo opojnih drog.

Borzna poročila

DEVIZE. Ljubljana. Amsterdam 2399.15—2413.75, Berlin 1768.53—1782.41, Bruselj 743.95—749.01, Curih 996.45—1003.52, London 205.56—207.61, New York 4382.26—4418.57, Pariz 115.91—117.35, Praga 150.93—152.04, Trst 231.45—234.53.

EFEKTIL. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 465—467, 4% sev. agrarji 58—58.50, 6% dalm. obveznice 88—89, 6% begl. obv. 89 d., 7% stab. pos. 97.50—98.50, 7% inv. pos. 100—100.50, 7% Blair 89.50, 8% Blair 96.25—96.50. Delnice: PAB 220 d., Trbovlje 180—183, Jadranka 300 d.

Sport

Jugoslavija na svetovnem prvenstvu v Švici

Med mnogimi drugimi državami se je tudi Jugoslavija prijavila za sodelovanje pri tekmovalstvu za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Žal pa je potovanje naših hokejistov vezano na podporo v

znesku 15—20.000 din, ki jih pričakujejo od MFVN. V kolikor bodo to podporo dobili, ni nobenih ovir več, da se ne bi mogli podati v Švico.

Neuspeh pokalnega turnirja v Osijeku

Med mnogimi drugimi državami se je pokalni turnir, na katerem sodelujejo vsi klubi iz Osjeka razen Slavije, ki je zaposlena pri zimskem cupu. Nedeljske tekme so favoriti po vrsti izgubili. Drugorazredni Makabi je porazil Elektro 4:3 (3:1), drugorazredni Rapid Grafičara s 4:1 (2:0), Gvozdjar pa Gradjanskega s 5:1 (2:0). Publike ni bilo skoro nič.

SREDNJEVROPSKI CUP ZOPET V NEVARNOSTI?

Po nedavnih konferencah komitejev za evropski in srednjeevropski pokal je izgledalo, da je nadaljnji obstoj obema konkurenca žez zasiguran. Sedaj so se pa pojavile nove težave. Kajti obstoji možnost, da se v teku tekmovalstva srečata madžarski in češkoslovaški klub, ki čemer pa pravijo v Budimpešti, da ni verjetno, da bodo madžarska moštva do bila dovoljenje za gostovanje v Češkoslovaški.

s Mornari angleške bojne ladje »Aretuse« so v Dubrovniku odigrali nogometno tekmo proti domačemu »Gradjanskemu« ter izgubili 1:4 (1:2).

s Ferencvaros bo za pravoslavne božične praznike gostoval v Beogradu, kjer bo igral po eno tekmo z BSK-om in Jugoslavijo.

s Zasedanje srednjeevropskega komiteja bo tekmo februarja v Pragi. Pri tej priliki bodo izžrebani pari in termini za l. 1939.

s Dunajski Rapid in FC Frankfurt bosta odigrala 8. l. na olimpijskem stadionu v Berlinu semifinalno tekmo za nemški pokal sportnega vodje von Tschammer und Ostena.

s Jules Rimet, predsednik FIFE in Francoske nog. zveze, bo v kratkem potoval v Južno Ameriko, da uredi sporna vprašanja med FIFE in tamošnjimi sportnimi instancami. Baje bo pri tej priliki tudi dogovorjena tekma med Evropo in Južno Ameriko.

s Sixto Escobar, ameriški prvak v bantam kategoriji, je bil od Alfa Mancinija gladko poražen po točkah, pri čemer pa ni šlo za naslov.

s Lou Nova, kalifornijski boksar težke kategorije, se bo po svojih zmagah nad Gunnar Bärilundom in Tommy Farrom srečal tekom prihodnjega leta v New Yorku z bivšim ameriškim svetovnim prvakom Maxom Baerom.

Šah

Partije z »Avro« turnirja

Niemcovičeva obramba

(5. kolo v Zwolle 13. nov.)

Beli: Reshewsky Črni: Capablanca
1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sc3, Lb4 4. Dc2, d5 5. a3, Lxc3+ 6. Dxc3, Se4 7. Dc2, e5 8. dxc5, Sc6 9. Sf3, Da5+ 10. Sfd2, Sxd2 11. Lxd2, Dxc5 12. e3, dxc4 13. Dxc4, Dxc4 14. Lxc4, Ld7 15. Lc3, f6 16. f4, Tac8 17. Lb3, Ke7 18. Kf2, Le8 19. e4, Lf7 20. Tad1, Thd8 21. e5, fxe5 22. fxe5, Lh5 23. Td6, Txd6 24. exd6+, Kxd6 25. Lxg7, e5 26. Thc1, Lg4 27. Lh6, Le6 28. Lc2, Tg8 29. h3, Sd4 30. Ld3, Li5 31. Lxf5, Sxf5 32. Ld2, h5 33. Lb4+, Kd5 34. Tc5+, Ke4 35. Lc3, Te8 36. g4, hxg4 37. hxg4, Sd6 38. Tc7, Kf4 39. Lb4, Se4+ 40. Ke2, Sg3+ 41. Ke1, b5 42. Txa7, Kxg4 43. Tb7, e4 44. Txb5, Kf3 45. Ld6, Th8 46. Lxg3, Th1+ 47. Kd2, e3+ 48. Kc2, Kxg3 49. Kd3, Kf4 50. Tb8, Td1+ 51. Kc2, Td2+ 52. Ke1, Ke3 53. Tf8+, Ke4 54. b4, Ta2 55. Te8+, Kf3 56. Tf8+, Ke4 in remis.

Z Novim letom bomo začeli priobčevati napet detektivski roman

Elaina Hamiltona

»ZELENA SMRT«

Roman iz sodobnega življenja pridobitnih in umetniških krogov, čigar dogajanje se suče okoli skrivnostne, tragične smrti slavnega ameriškega gledališkega igralca Karla Ardeena v londonski hotelski sobi, nudi nestrpnemu bralcu pestro podobo življenja na prekoceanskkih parnikih, mednarodnih hotelih, gledaliških ložah in za kulisami ter po razkošnih vilah. V zagoneten umor poseže svetovnoznana policija Scotland Yarda, katere detektivji pridejo s pomočjo neznatnih znamenj, kakor para blatnih čevljev, svežnja ključev in drugih navadnemu človeku neopaznih predmetov na sled morilcem, ki so odstranili nevšečnega jim igralca z novimi strahotnim plinom, ki ga je izumil mlad inženir in ga hotel prodati državi v vojne namene. Napeta in razburljiva vsebina romana

»ZELENA SMRT«

ostane bralcem za vedno v spominu, kajti v njem so z neverjetno realnostjo opisani trenutki, ki prinašajo do izraza vso človeško pretkanost, pa tudi jasnovidnost zasledovalcev zločina.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

109

Zgodba mojega življenja

»Tudi v primeru, ako bi se prestolonaslednik, vašega kraljevskega visočanstva mož odločil, slediti svojem stricu v prostovoljno izbrani eksil, mi obljubite, da ostanete pri nas z njegovim kraljevim visočanstvom sinom Karolom, in ako mogoče, z vsemi otroci, da nadaljujete po starem kralju započeto delo. Saj ni mogoče in ne bilo bi pošteno, da bi nas v tej težki uri zapustili, ko vsi čutimo, da ste, vaše kraljevsko visočanstvo, z vsem srcem na naši strani.«

In obljubila sem mu, Obljubila da ostanem tudi v primeru ako bi se zaradi moje odločitve razirgale svete rodbinske vezi. Svoje odločitve sem se v polni meri zavedala in stala vsa pod vtisom napetega položaja. V moji duši so se pojavile neznane moči, kakor da bi se bila prebudila k novemu življenju, do katerega mi dotlej niso dovolili pristopa. Moje zaupanje vase je naraščalo obenem z zaupanjem mojega ljudstva, ki me je obdajalo.

Bila sem pripravljena. Lahko morejo od mene zahtevati največje, pripravljena sem na vsak boj. V tej

odločnosti se je vedno bolj stopnjevalo moje navdušenje.

Bitka na Marni je pomenila za strica strašen udarec. Omajala je njegovo dotedanje tako trdno vero. Spričo tega popolnoma nepričakovanega razvoja dogodkov je čisto otrdel. Kot Nemec je bil strit, toda kot vojak ves poln gorečega zanimanja za to ogromno, od začetka sveta edinstveno bojno igro. Dasi je bil čustveno opredeljen, je bil vendarle toliko samostojen, da je mogel o perečih problemih vojne mirno razpravljati. Tako so ostali naši pogovori pri kosilu v mejah umirjenosti in niso zašli na pota strasti.

Ko je Aunty nekega dne zopet dejala, da bi bilo najbolje, zapustiti to dušeče ozračje in poiskati kje v svetu miren kotiček, ji je stric odgovoril nekako tako: »Kar praviš, je popolnoma neutemeljeno. Jaz nimam prav nobene volje, da bi sedaj zapustil sfero dogodkov, kajti zanima me vse preveč izid te vojne in neobhodno rad bi videl njen konec.« Nato se je pa obrnil k meni in dostavil: »Kakor stoji stvari sedaj, se je treba bati, da pred Božičem ne bo miru.«

Pred Božičem! Morali so priti še štirje Božiči, preden smo mogli na našem planetu zopet govoriti o miru. Toda ubogemu kralju Karolu ni napočil noben Božič

več in tudi ni mu bilo usojeno, da bi dočakal konec vojne, v kateri si je tako vroče želel sodelovati.

Stric je umrl nenadoma v noči od 9. na 10. oktobra leta 1914. v svoji postelji v gradu Sinaji. Nando in jaz sva bila dan prej odposlana v Bukarešto, da se pokaževa ljudstvu in pomiriva duhove, ki so se vznemirili zaradi vesti o abdikaciji. Bilo je sklenjeno, da se že naslednjega dne vrneva v Sinajo. Sredi noči pa nama je bila sporočena tragična vest o kraljevi smrti.

Pravljica pripoveduje, da je staremu kralju počilo srce. Jaz ne vem, če srce lahko počl, toda v zadnjih dneh vzrastla tragedija razkola med starim kraljem in njegovim ljudstvom je njegovo smrt gotovo pospešila.

Večer in novo jutro.

Pozneje so me večkrat vprašali, kaj sem čutila ob vesti o nenadni stričevi smrti. Na to vprašanje sem vedno lahko odkritosrčno odgovorila, da sem doživela v tistem dnevu enega najbolj bolečnih in najtežjih trenutkov svojega življenja.

Misli, da se bo to prej ali slej gotovo zgodilo, sem zrla prej vedno pogumno v oči, ko se je pa zares zgodilo, sem sprejela vest kot težak udarec usode.

(Jutri konec.)

Sodišča

Viničarji pokrad i vinogradniku 1000 l vina

Državno pravdnštvo v Mariboru je obtožilo petero viničarjev pri posestniku Jugercu v St. Ilju v Slov. goricah. Med obtoženimi so morali na zatožno klop 26-letni Ivan Žunkovič, njegov 30-letni brat Ludvik, 42-letni Anton Rumpf ter 30-letni Franc Pavalec in njegova žena Marija, ki je sestra obeh Žunkovičev. Obtožnica prikazuje na dolgo, kako je prišel lansko jesen od vojakov Ivan Žunkovič ter napravil vitrih, da je lahko odprl Jurgecovo verando in prišel do kletnih in skladiščnih ključev. Potlej so od novembra naprej izmenoma stražili in kradli. Enkrat je bil eden v kleti ter je natak, ko je drugi stražil, drugi pa je bilo narobe. Tako so novembra lani znosili iz Jurgecove kleti do 900 l vina in preko 50 l žganja. Zadnje sta napravila Pavalec in Ivan Žunkovič. Januarja pa je Žunkovič sam vdrl v Jurgecovo hišo in odnesel iz predalov 17.000 din gotovine, nekaj avstrijskih šilingov in nemških mark. Marca meseca je odnesel iz skladišča do 600 kg koruze, julija znova 460 din gotovine itd. Pijačo so sprejemali ostali obtoženci od njega in jo pili, čeprav so vedeli, da je bila ukradena; nadalje jih obtožnica dolži, da bi Žunkoviča napeljavali k tatvinam.

Žunkovič je vino zanesel nekajkrat tudi k svojemu dekletu. Nekaj litrov vina pa so spili Jurgecu ob priliki, ko so gasili apno ter je gospodar odšel od njih, v kleti pa pustil ključ. Dejanja obtoženci deloma priznavajo.

Pri razpravi, ki jo je vodil senatni predsednik dr. Čemer, obtožnico pa zastopal državni tožilec dr. Hojnik, so bili vsi ob-

toženi spoznani za krive ter obsojeni. Ivan Žunkovič na 1 leto 8 mesecev strogega zavora in na izgubo častnih pravic za 3 leta, Žunkovič Ludvik in Pavalec Franc prvi na 6 mesecev, drugi pa na 5 mesecev strogega zavora, oba morata plačati 120 din denarne kazni in oba sta izgubila častne pravice za dve leti; Rumpf je bil obsojen na 20 dni strogega zavora, Pavalec Marija pa na 3 mesece strogega zavora in na 120 din denarne kazni, vendar se zadnjima odloži kazni za dobo dveh let. Poravnati morajo tudi škodo.

Če slepec slepca vodi... Zadnje majniško nedeljo letos se je namenil Ivan Virant s Trnave na obisk k svoji materi v Maribor. Spotoma ga je dohitel na svojem motorju ključavničar iz St. Ruperta Rihard Vede in ga povabil iz prijaznosti, naj prisede. Oba sta bila malo vinjena — saj je bila nedelja! — ter sta neverjetno divje vozila tisto pot iz Marenberga proti Muti. V Zg. Vižingi v bližini Kajzerjevega mosta je skoraj moralo priti do neizbežne nesreče. Vede je krenil preveč na desno, zavozil v jarek, od tod na travnik, da se je motor vsled prevelike brzine zaril v zemljo. Pri nesreči je vrglo zadaj sedečega Viranta kakih 12 metrov preko Vede; obležal je v nezavesti, z nalomljeno lobanjo.

Vede je bil zaradi tega obtožen, da je napravil prestopke zoper javno varnost in da je po malomarnosti zakrivil Virantu smrtno nevarno poškodbo. Izgovarjal se je, da je Virant sam zakrivil nesrečo, ker se je zadaj na motorju zibal. Virant je trdil narobe. Povedal je, da sta bila oba vinjena, ker sta v Mariboru spila liter vina. Vede je dobil za prestopke mesec dni zavora.

Zanimivosti

Ameriški družabni kodeks 1939

IMENA, KI SO ZA DRUŽBO IZGINILA.

V New Yorku izdajajo vsako leto družabni register. Čeprav je ta publikacija popolnoma zasebnega značaja, vendar predstavlja pravi družabni kodeks, ki ga sprejemajo kakor zakon. Kdor je zapisan v tem registru, ta spada v ameriško tako imenovano »višjo družbo«. Seveda je borba za vpis v ta register zelo velika. Toda njegov izdajatelj je nepodkupljiv in samo tisti, ki po njegovem mnenju res spada v »višjo družbo«, je lahko sprejet v ta kodeks.

Pred nekaj leti se je prvič pojavilo v kodeksu ime miss Ernest Simpson, kar je pomenilo, da je razmeroma siromašna miss Wallis Warfield postala zvezda ameriške družbe. Danes je v kodeksu še ime Ernesta Simpsona, zadnjega moža Windsorske vojvodinje, ki ga zdaj Američani cenijo kot neke vrste narodnega junaka.

Toda mnoga imena tega edinstvenega kodeksa, ki zamenjuje znani »Gotha almanah« demokratske in plutokratske Amerike, polagoma izginjajo. Tako je letos izginilo iz njega ime rodbine Ricarda Wittneya, prejšnjega predsednika njujorške borze. Izginil je iz kodeksa, ker se trenutno mudi »na odmoru« v Sing-Sing.

V neki rubriki je zapisano tudi ime družine Rayen. Mister Basil Allen Rayen je izginil. Tako piše v kodeksu. To je vnuk znanega jeklenega magnata, 28-letni mladenič je imel neko pustolovščino z igralco miss Berkeley, ki ga je upijala in se v vinjenem stanju poročila z njim. Da bi se rešil te neprijetne obveznosti, je mladenič enostavno izginil. Kljub temu pa plačuje stari Rayen velike alimentacije svoji nezaželeni snahi...

Drugi domorodni svetnik je predlagal zakon, po katerem naj bi bile ženske, ki se jih zasači pri klepetanju, kaznovane s trimesečno ječo.

O posebnem značaju Papuancev govori tale dogodek: Papuanskega mladeniča je napadla neka zver in ga nevarno raztrgala. Na smrtni postelji, oziroma pravilneje ležišču je izrazil željo, da bi pripeljali k njemu belega uradnika. Potem je pojasnil belcu, da ga je zverina napadla prav v trenutku, ko je šel po denar, da bi plačal davke. Moral je stvar pojasniti, da bi vlada v Londonu vedela, zakaj ni plačal davka. Po tej izpovedi je pokojno zaprl oči, da bi jih nikoli več ne odprl.

ni poklic.

Prvo nagrado je dobila neka mlada kmetica z juga Francije, ki je poslala obzoru ljubavno pismo, tako preprosto, obenem pa tako nežno, da so člani odbora spočetka mislili, da gre za mistifikacijo. Nekateri so celo dejala, da je tolikanj nežno in toplo pismo mogel napisati samo veliki francoski romanopisec Jean Giono. Kmalu pa se je izkazalo, da nagrajeno pismo ni nikaka mistifikacija, temveč iskren izliv ljubezenskih čustev neke mlade kmetice.

Drugo nagrado je dobil neki Parižan, tretjo pa neznan mladenič, ki se je v pismu podpisal samo z imenom Pierre. Po razpisu so bila vsa ta pisma objavljena v sedmerih francoskih listih, in vsi so mislili, da je konkurz s tem končan. Dogodilo pa se je nekaj, česar nihče ni pričakoval. Nekaj dni po zaključenem konkurzu je dobil odbor odgovor na Pierreovo pismo, ki ga je poslala neka Yvona; na

to ime je namreč pisec tega pisma »naslovil« svoje ljubezenske sanjarije. Ona je prosila odbor, naj jo spravi v zvezo s tem Pierrom, o katerem že leta in leta dolgo ni ničesar slišala. Pierre je bil nedopovedljivo vzhičen, ko je zvedel, da je Yvona še živa, in te dni sta se poročila...

MARMORNA GORA V KAMBODŽU.

Na jugu velikih jezer v Kambodžu — pokrajina Pursat — stoji marmornat hrib po imenu Pnom Thmar Keo, pripadajoč gorstvu Kardamomov. Ta marmor, obče nazvan »pursatec«, je rahel pagodit svetlih in raznoterih odtenkov, ki se dobiva z vrhnjo ali zunanjo kopjo. Kakor pa je po naravi voljan in dolbljiv, tako otrdi na zraku: pri lomljenju je treba seči po razstrelivu, da se pride do globokih plasti. V Pursatu štejejo le malo poklicnih rokodelcev. Domačini, večidel kmetje, kakršna so pač naročila in njih prosti čas, prihajajo delat v glavni kraj. Odpre se jim delavnica in vlada jim vsako leto skoraj zastoj preskrbi marmornih balvanov.

Pursatska gora se industrijsko ne izkorišča. Balvane prenašajo ljudje štuporamo, kamnolom je namreč nedostopen slonom in vozovom. Njega dni so bili Pursatčani dolžni, dobaviti svojemu vladarju sleherno leto nekoliko marmora za njego-

ve ateljeje.

Domačini, ako tudi ljubitelji, so vendar prav spretni klesarji s prirojenim smislom za okrasje. Umetnostna šola v Pnompenhu ima danes marmorarski oddelk, ki skuša zboljšati in širiti boljši način klesarstva kakor tudi oživiti hmersko izročilo v izbiranju snovi. Ta zavod takisto izobraža kazatelje, ki bodo pozneje v svojih kamenarnicah sami gojili naraščaj.

nk.

Radio

Četrtek, 29. decembra.

Ljubljana: 12 Razni pevski zbori; 13.20 Opoldanski koncert RO; 18 Brata Goloba igra na harmonike; 18.40 Slovenščina za Slovence; 19.50 10 minut zabave; 20 Koncert Radijskega orkestra; 21 Prenos iz Turina (Simfonični koncert Igorja Stravinskega); 22.15 Lahka glasba iz kavarne »Emone«. — Beograd: 12 Koncert angleške glasbe; 17.30 Narodne pesmi; 19 Odlomki iz Bizetove opere »Carmen«; 20.20 Simfonični koncert velikega radio orkestra; 22 Glasba za ples. — Sofija: 11.45 Opoldanski koncert; 13.20 Lahka glasba in glasba za ples. — Praga: 19.25 Salonski kvartet; 20 Koncert radijskega orkestra z lahko glasbo in petjem. — Dunaj: 20.10 Zabavni in vedri večer z lahko glasbo.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par; najmanjša pristojbina za te oglase je din 6.— Družbe, ki želijo dopisovanje in izpolnjevanje oglasov, so dolžne plačati vsakega dne 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvojnó (velasni davek za enkratno obliko znaša din 2.—). Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma ga je vpslati v pismo skupaj z naročilom ali na poštni naložnici na čekovni račun št. 11.409. Za vsa oismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znakma za 3 din.

Razno

2500 DIN
potrebujete, da zaslužite
1000 din mesečno. Pišite na
»Anosa. Maribor. Orožnova.
91

NAROČITE POHIŠTVO
direktno pri proizvajalcu A.
Belak. Frankopanova ul. 23.
3045

KAPPEL
najodličnejši mali pisalni
stroj ne sme manjkati pod
božičnim drevescem. Dobite
ga tudi na obroke pri Klein-
dienst & Posch. Maribor.
Aleksandrova 44. 3649

ZASTONJ DOBITE
zanimivo ilustrirano knjigo
»Pot do sreče«, ako se obrne-
te na naslov: Karmah. Zalec.
3143

Glavna zaloga pristnih
KRANJSKIH KLOBAS
tvrdke K. Jarc. Ljubljana.
JOS. ŠINIGOJ
delikatesna trgovina. Mari-
bor, Aleksandrova 18. 3907

ALI ZE VESTE
da najboljšo vino dobite le v
gostilni »Prešernova klet« v
Gospoksi ulici. 3948

TROMPETIST.
rutiniran, za jazz in koncert,
prost na Silvestrov večer. In-
formacije na »Večernik« štev.
888. 4219

Prodaj

TRGOVINO V STUDENCIH
(dobra točka) oddam. Naslov
v upravi. 4222

SPALNICA,
nova, najceneje naprodaj. Mi-
zarstvo, Miklošičeva 6. 4225

Suha, cepana
BUKOVA DRVA
se dobijo najbolj poceni pri
»Jugospedit«, Lah. Aleksan-
drova 51. 4234

Kupim

Kupim mlajšega psa
VOLČJAKA.
Knez, Krčevina, Aleksandro-
va 39. 4220

Soba odda

SOBA S ŠTEDILNIKOM
se odda. pohištvo se proda
Meljska 85. 4225

PRAZNA SOBA
se odda s 1. januarjem. Ko-
roška cesta 43. Mihalak. 4236

Stanovanje

SOBA IN KUHINJA
se odda s 1. januarjem mirni
stranki. Krčevina, Aleksan-
drova 13. 4212

STANOVANJE
oddam. Vojašniška ulica 5.
4215

Gospoda sprejemem na
STANOVANJE IN HRANO.
Koroščeva 6-II., vrata 8, soba
s posebnim vzhodom. 4223

Soba išče

Gospodična išče
PRAZNO SOBO
za 1. januar. Težno ali Stu-
denci. Ponudbe pod »Sigur-
no«. 4217

Službo dob

INKASANTA
sprejemmo takoj proti provi-
ziji. Potrebna je kavejca in
lastno kolo. Ponudbe na
upravo pod »Inkasant«. 4214

ŠTEPARICO

za gornje dele sprejemem ta-
koj. Joža Keber, Tržaška c. 1,
Pobrežje. 4218

Iščem pošteno, samostojno
KUJARICO
ter za vsa ostala hišna dela
s 1. januarjem ali pozneje.
Naslov v upravi. 4221

K otroku sprejemem šolo
prosto

SIROMAŠNO DEKLE.
V. Mikl, Sv. Marijeta pri
Moškanjcih. 4224

MIZARSKEGA POMOČNIKA
za šperana dela sprejemem ta-
koj, po možnosti z lastnim
skobelnikom (Hobelbank).
»Erika«, mizarstvo, Franči-
škanska 12. 4227

SLUŽKINJO

za vsa hišna dela, ki zna tudi
malo kuhati, sprejemem. Na-
slov v upravi lista. 4235

Spomnite se CMDI!

Z užitkom se rešite zimskih
revmatičnih nadlog v Vara-
ždinskih Toplicah. Nesezon-
ske cene. Zahtev. navod la

VARAŽDINSKE TOPLICE

Zahvala

Vsem blagim srcem, ki so sočustvovala z
nami v boleznih in ob smrti našega nepozab-
nega gospoda

Pirih Antona

vsem darovalcem vencev, pevskega društvu
»Jadrane« in vsem, ki ste ga spremili na nje-
govi zadnji poti, izrekam v imenu sinov naj-
toplejšo zahvalo.

Maribor dne 27. dec. 1938.

4213

Marija Pirih, soproga.

NAJLEPŠE LJUBEZENSKO PISMO JE
NAPISALA ROKA PREPROSTE KME-
TICE.

V Franciji so razpisali velik konkurz za
najlepše, najganjlivejše in najvzjemirli-
vejše ljubezensko pismo. Razpis je bil
organiziran tako, da se ga niso mogli
udeležiti niti novinarji niti književniki,
temveč samo tiste osebe, ki jim pisanje

Sokolsivo

I. Uspela prireditelj spodnjepolskavske-
ga Sokola! Včeraj je uprizoril spodnje-
polskavski Sokol igrjo »Poslednji mož«,
ki je še dokaj dobro uspela. Vendar je
bil obisk jako slab. Trud igralcev je za-
služil mnogo več. Žalostno je za Polska-
vo, da ne poseča sokolskih prireditev in
s tem vsaj malo podpira društvo. Igralci
so svoje vloge sijajno izpeljali, posebno
hvalo sta si pa zaslužila sestra Raišpova
in brat Lariseger.